

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens budgetförslag avseende utgiftsområde 7 Internationellt bistånd samt motioner väckta under den allmänna motionstiden 2003/04, vilka hänför sig till biståndets nivå i förhållande till BNI och fördelningen av anslag.

Utskottet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag till nivå för biståndsramen i relation till beräknad BNI för budgetåret 2004. Utskottet menar att en återgång till enprocentsnivån är en viktig symbolfråga som bör prioriteras. Utskottet anser att en höjning av biståndet till 1 % av BNI bör genomföras under mandatperioden, om det statsfinansiella läget så medger.

Propositionens förslag till fördelning mellan anslagen inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för budgetåret 2004 tillstyrks av utskottet. Samtidigt tillstyrker utskottet Riksrevisionens styrelses förslag såvitt avser ett anslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som är avsett för Riksrevisionen.

Vidare tillstyrks propositionens förslag att bemyndiga regeringen att under 2004 göra ekonomiska åtaganden inom biståndsverksamheten som medför utgifter och förpliktelser för ett visst belopp efter 2004. Propositionens yrkande om att bemyndiga regeringen att under år 2004 för ett visst belopp ikläda staten betalningsansvar i form av statsgarantier för finansiellt stöd till länder i Östeuropa och för exportkreditgarantigivning för länder i Östeuropa tillstyrks också av utskottet. Dessutom tillstyrks regeringens förslag att outnyttjade medel på reservationsanslaget 9:1 Samarbete med Central- och Östeuropa efter 2003 får bilda anslagssparande på ramanslaget 8.1 Biståndsverksamhet.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag. Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I ärendet finns en reservation och fyra särskilda yttrandena.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Propositionen.....	5
Mål, perspektiv och huvuddrag för politiken för global utveckling.....	6
Målet.....	6
Perspektiven.....	6
Huvuddragen.....	7
Målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.....	7
Avräkningar från biståndsramen.....	7
Fördelningen inom utgiftsområdet.....	8
Motionerna.....	9
Utskottets överväganden.....	11
Reservation.....	15
1. Redovisning i budgetpropositionen (punkt 3) (m, fp, kd, c).....	15
Särskilda yttranden.....	16
1. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (m).....	16
2. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (fp).....	17
3. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (kd).....	19
4. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (c).....	20
Bilaga 1:	
Förteckning över behandlade förslag.....	21
Propositionen.....	21
Motioner från allmänna motionstiden 2003/04.....	22
Bilaga 2:	
Tabell: Förslag till anslagsfördelning för budgetåret 2004 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m.

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet angivit, för budgetåret 2004 anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd i enlighet med propositionens förslag i tabell i bilaga 2 till betänkandet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:1, volym 4, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkterna 1, 5, 6 och 7, samt avslår motionerna 2003/04:U248 yrkandena 4 och 16-18, 2003/04:U288, 2003/04:U344 yrkandena 1 och 2, 2003/04:U348 yrkandena 17, 24, 33, 35 och 36 samt motion 2003/04:Fi240 yrkande 18 i berörd del.

2. Ändring i Sidas regleringsbrev

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:U219 och 2003/04:U325 yrkande 2.

3. Redovisning i budgetpropositionen

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:U291 och 2003/04:U348 yrkande 34.

Reservation (m, fp, kd, c)

4. Åtaganden och garantier under budgetåret 2004

Riksdagen bifaller proposition 2003/04:1, volym 4, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkterna 2 och 3.

5. Avsättning för förlustrisker och exportkreditgarantier

Riksdagen bifaller proposition 2003/04:1, volym 4, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 4.

Stockholm den 2 december 2003

På utrikesutskottets vägnar

Gunilla Carlsson i Tyresö

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Carlsson i Tyresö (m), Berndt Ekholm (s), Birgitta Ahlqvist (s), Holger Gustafsson (kd), Lars Ohly (v), Göran Lindblad (m), Anders Sundström (s), Cecilia Wigström (fp), Agne Hansson (c), Kenneth G Forslund (s), Ewa Björling (m), Lotta N Hedström (mp), Anita Johansson (s), Birgitta Ohlsson (fp), Ingrid Olsson (s) och Kaj Nordquist (s).

Redogörelse för ärendet

I budgetpropositionen för 2004 lämnas bl.a. förslag om anslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för budgetåret 2004. I detta sammanhang behandlar utskottet också sexton motionsyrkanden rörande utgiftsområdet som väckts under den allmänna motionstiden 2003. Beredningen av ärendet har skett i nära samband med utskottets betänkande 2003/04:UU3.

Utskottet har den 22 oktober besökts av biståndsminister Carin Jämtin och statssekreterare Annika Söder med medarbetare och därvid erhållit en föredragning och beretts möjlighet att ställa kompletterande frågor med anledning av budgetpropositionen (2003/04:1) och utvecklingspropositionen (2002/03:122). Utskottet har i samband med beredningen av ärendet även erhållit en föredragning den 23 oktober där riksrevisor Lennart Grufberg, riksrevisor Eva Lindström och avdelningschef Gunilla Bruun lämnat en föredragning om Riksrevisionen. Under beredningen av ärendet har utskottet även gjort ett besök på Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), samt hållit en offentlig utfrågning. En stenografisk uppteckning från utfrågningen finns fogad som bilaga till betänkande 2003/04:UU3.

Som ett led i utskottets uppföljande och utvärderande verksamhet, i enlighet med riksdagsordningens 4 kap. 18 §, har utskottet – liksom föregående år – låtit granska regleringsbrevens överensstämmelse i förhållande till riksdagens beslut om budgeten för år 2003 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Riksdagen har den 19 november 2003 tagit ställning till finansutskottets betänkande 2003/04:FiU1 vari behandlas budgetpropositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 7 (rskr. 2003/04:42). Summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna får högst uppgå till det belopp som riksdagen sålunda har beslutat. I sitt av riksdagen bifallna betänkande tillstyrker finansutskottet propositionens förslag, enligt vilket utgifterna för utgiftsområde 7 skall uppgå till sammanlagt 19 856 751 kr. Anslagen inom varje utgiftsområde skall därtill fastställas genom ett särskilt riksdagsbeslut. Utrikesutskottet lägger i detta betänkande fram förslag beträffande anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7.

Propositionen

Utgiftsområdet Internationellt bistånd omfattar fram t.o.m. år 2003 politikområdena 8 Internationellt utvecklingssamarbete respektive politikområde 9 Samarbete med Central- och Östeuropa. Från och med år 2004 föreslås politikområdena 8 och 9 slås samman och benämnas politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete. Förvaltningsmyndigheter inom utgiftsområdet är Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrika-institutet (NAI) och Folke Bernadotteakademin (FBA). Dessutom har Riksre-

visionen ett nytt ramanslag för internationella uppdrag som är klassificerade som bistånd (enligt OECD/DAC:s definition).

Politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete består fr.o.m. år 2004 av sex anslag: biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Sida, Nordiska Afrikainstitutet och Folke Bernadotteakademien samt anslag för avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier och anslaget för Riksrevisionens internationella uppdrag. Politikområdets resurser beräknas främst utifrån biståndsramen. Från biståndsramen görs avräkningar för sådana kostnader inom andra utgiftsområden vilka klassificeras som bistånd (enligt OECD/DAC:s definition). Den del av politikområdet som ej finansieras från biståndsramen är medel för Östeuropa som ej klassificeras som bistånd.

Regeringen respektive Riksrevisionens styrelse föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2004 anvisar anslagen inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen. Av uppställningen framgår att anslagsbeloppen för utgiftsområdet år 2004 sammanlagt uppgår till 19 856 751 kr.

Mål, perspektiv och huvuddrag för politiken för global utveckling

Regeringen överlämnade i maj 2003 proposition 2002/03:122 Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling (utvecklingspropositionen), vilken behandlas i utrikesutskottets betänkande 2003/04:UU3. I budgetpropositionen för år 2004 anger regeringen de första stegen för att kunna genomföra utvecklingspropositionen, under förutsättning att den antas av riksdagen.

I utvecklingspropositionen anges ett *mål* för politiken för global utveckling samt ett mål för utvecklingssamarbetet som ersätter de mål som tidigare har funnits för internationellt utvecklingssamarbete samt för samarbetet med Central- och Östeuropa. Dessutom anges två *perspektiv* som skall vara vägledande vid prioriteringar och utformning av den svenska politiken. Slutligen anges också ett antal *huvuddrag* som anger vad politiken genomgående skall främja och inriktas på, både vad gäller åtgärder och stöd i enskilda länder och den politik som förs på global nivå.

Målet

Regeringen föreslår i utvecklingspropositionen 2002/03:122 att målet för politiken för global utveckling skall vara att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling.

Perspektiven

Regeringen redovisar i utvecklingspropositionen att politiken skall präglas av ett rättighetsperspektiv. Enligt regeringen innebär det att människors rättigheter skall utgöra grund för de åtgärder som vidtas för en rättvis och hållbar utveckling. Demokrati, jämställdhet, funktionshindrades och barnets rättigheter lyfts särskilt fram. Vidare skall politiken också präglas av de fattigas

perspektiv, vilket innebär att fattiga människors behov, intressen och förutsättningar skall vara utgångspunkt i strävandena mot en rättvis och hållbar utveckling.

Huvuddragen

Politiken skall, enligt regeringen, främja och präglas av respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati och god samhällsstyrning, jämställdhet mellan kvinnor och män, hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön, ekonomisk tillväxt samt social utveckling och trygghet. Politiken skall därutöver inriktas på områden där nya krav ställs på helhetssyn och samverkan. Det gäller främst områdena konflikthantering och globala gemensamma nyttigheter.

Regeringen anger att den svenska politiken skall bidra till genomförande av FN:s millenniedeklaration och uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen. Det övergripande målet är att avskaffa fattigdom och hunger i världen. Ett delmål är att halvera fattigdomen fram till 2015.

Målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete

Vid sidan av målet för politiken för global utveckling, att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling, skall enligt regeringens mening politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete ha ett kompletterande mål. Målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete skall vara att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Sverige skall fortsätta att bedriva ett effektivt utvecklingssamarbete med tyngdpunkt på de fattigaste länderna. Från år 2004 kommer politikområde 9 Samarbetet med Central- och Östeuropa och politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete slås samman och omfattas av samma mål. Särdragen för samarbetet med Central- och Östeuropa kommer att beaktas på samma sätt som särdragen för varje region och land, genom skrivningar om mål och villkor i regleringsbrev, landstrategier och andra planeringsinstrument.

De huvuddrag som gäller för politiken för global utveckling skall även vara styrande för verksamheten inom politikområdet för internationellt utvecklingssamarbete. Utvecklingssamarbetet skall präglas av rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv.

Målsättningen att en procent av Sveriges BNI skall avsättas för internationellt utvecklingssamarbete ligger fast. Dessutom är ambitionen att minst 0,25 % av BNI skall nå de minst utvecklade länderna år 2010.

Avräkningar från biståndsramen

Av propositionen framgår att avräkningarna från biståndsramen föreslås öka något år 2004 i förhållande till föregående år och föreslås uppgå till 2 572 miljoner kronor.

Avräkningen för kostnader för asylsökande från utvecklingsländer har minskat i jämförelse med beräkningar i budgetpropositionen för år 2003.

Minskningen beror på ett minskat antal asylsökande från utvecklingsländer under år 2002, det år vars utfall ligger till grund för avräkningen. För år 2004 uppgår avräkningen till 1 311 miljoner kronor.

Från biståndsramen avräknas vidare kostnader för det svenska bidraget till den del av EU:s gemensamma bistånd som finansieras över Europeiska unionens reguljära budget. Avräkningen har beräknats genom att ta kostnaderna för biståndet på den totala EU-budgeten under år 2003 multiplicerat med Sveriges andel av medlemsavgiften. Vad det slutliga beloppet för avräkningen blir i kronor är även avhängigt eurons valutakurs. För år 2004 uppgår avräkningen till 961 miljoner kronor, vilket är en ökning i jämförelse med beräkningar i budgetpropositionen för år 2003.

Avräkningen för administrativa kostnader m.m. består främst av Utrikesdepartementets administration av utvecklingssamarbetet samt den del av FN-bidrag som utbetalas från andra utgiftsområden och som klassificeras som bistånd. Avräkningen uppgår år 2004 till 300 miljoner kronor uppräknat i 2004 års prisläge. Avräkningen är därmed delvis beroende av valutakurser och KPI.

Fördelningen inom utgiftsområdet

Biståndsramen år 2004 uppgår till 21 752 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,86 % av beräknad bruttonationalinkomst (BNI) plus 200 miljoner kronor. Det föreslagna beloppet för politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete är i förhållande till biståndsramen minskat med avräkningar. Regeringen respektive Riksrevisionens styrelse föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2004 anvisar anslagen inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen (yrkandena 6 och 7):

(Anslagsbelopp anges i tusental kronor)

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
8:1 Biståndsverksamhet	ramanslag	19 224 800 ¹⁾
8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	ramanslag	558 189 ²⁾
8:3 Nordiska Afrikainstitutet	ramanslag	12 231
8:4 Folke Bernadotteakademin	ramanslag	20 531
8:5 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier	ramanslag	1 000 ³⁾
8:6 Riksrevisionen: Internationella uppdrag ⁴⁾	ramanslag	40 000
Summa		19 856 751

¹⁾ Varav 18 580 920 tkr är bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition medan 643 880 tkr inte är det.

²⁾ Varav 522 850 tkr är bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition medan 31 820 tkr inte är det.

³⁾ Ej bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition.

⁴⁾ Anslag avsett för Riksrevisionen. Används för uppdrag som överensstämmer med OECD/DAC:s definition av bistånd.

Motionerna

I olika parti- och kommittémotioner har Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet motionerat om, i förhållande till regeringens förslag i propositionen, alternativa fördelningar på anslagen under utgiftsområdet 7 Internationellt bistånd. Motionsförslagets fördelningar av anslagen under utgiftsområdet framgår av tabell i bilaga 2.

Moderaterna menar att det svenska statliga biståndet bör koncentreras till de länder där det mest effektivt bidrar till att utrota fattigdomen. Därför bör det svenska biståndet fokusera på Afrikas låginkomstländer söder om Sahara. Situationen är där mest allvarlig och behovet av offentligt bistånd viktigt eftersom handel och investeringar inte är särskilt omfattande. Enligt Moderaternas förslag i kommittémotion 2003/04:U248 (m) anvisas totalt 16 031 126 000 kr till utgiftsområde 7 anslaget 8:1 Biståndsverksamhet för budgetåret 2004 (yrkande 16). I partiets förslag ingår en ökad satsning på enskilda organisationer i förhållande till regeringens förslag, särskilt i länder med korrupta regeringar. Vidare anslås i det moderata förslaget medel till oberoende utvärdering och till särskilda satsningar för snabb fattigdomsutrotning i Afrika. Moderaterna anser dessutom i motionens yrkande 17 att regeringens förslag till sammanslagning av anslagen Samarbete med Central- och Östeuropa och Internationellt utvecklingssamarbete måste avvisas, eftersom biståndssamarbetet med utvecklingsländer skiljer sig från samarbetet med Central- och Östeuropa i flera viktiga avseenden. I konsekvens härmed föreslår Moderaterna också att riksdagen till utgiftsområde 7 anvisar 800 000 000 kr för budgetåret 2004 på anslaget 8:7 Samarbete med Central- och Östeuropa (yrkande 18). Moderaterna konstaterar att krig är förödande för mänskligt liv och förhindrar utveckling. Ekonomisk, social och kulturell utveckling förutsätter frihet, fred och säkerhet. Därför bör, enligt motionens yrkande 4, fredsfrämjande verksamhet vara en viktig del i Sveriges utvecklingssamarbete som får ett ökat stöd inom ramen för anslaget 8:1 Biståndsverksamhet.

Folkpartiet menar att Sverige skall vara ett föredöme och gå i spetsen för en generös biståndspolitik. I kommittémotion 2003/04:U344 (fp) lägger Folkpartiet fram en tidsplan som innebär att enprocentsmålet kommer att vara återställt år 2006 (yrkande 1). Folkpartiets förslag i partimotion 2003/04:Fi240 (fp) yrkande 18 i berörd del och kommittémotion 2003/04:U344 (fp) yrkande 2 innebär att ytterligare 1 002 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag anvisas på anslaget 8:1 Biståndsverksamhet under utgiftsområde 7. Det folkpartistiska förslaget till ökat stöd för utvecklingssamarbetet fördelar sig med 290 miljoner kronor på multilateralt utvecklingssamarbete och med 712 miljoner kronor på bilateralt utvecklingssamarbete. Särskilda satsningar för demokrati och mänskliga rättigheter med 500 miljoner kronor ingår i ökningen av det bilaterala utvecklingssamarbetet.

Enligt *Kristdemokraterna* är behoven av utvecklingsinsatser i dag mycket stora, varför ett kraftigt internationellt bistånd behövs. Enligt partiet måste utvecklingsarbetet och den globala kampen mot fattigdomen även i fortsättningen inta en central och självklar roll i statsbudgeten. Sverige kan genom

ett generöst bistånd utgöra ett gott föredöme för andra länder och därigenom föranleda att ytterligare resurser skapas för en rättvisare värld. Kristdemokraterna anser i partimotion 2003/04:U348 (kd) yrkande 33 att regeringen snabbare än förslaget bör återgå till enprocentsmålet i det internationella biståndet. Vidare föreslås i motionen i förhållande till regeringens förslag ökade medel om totalt 500 miljoner kronor till anslaget 8:1 Biståndsverksamhet under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (yrkande 36). Partiet föreslår i samma motion att riksdagen beslutar om en underindelning av samma anslag som innebär att anslagsposten för ekonomiska reformer, där skuldavskrivningar ingår, tillförs ytterligare 200 miljoner kronor i syfte att Sverige skall kunna verka för att löften om radikala skuldavskrivningar införlivas till förmån för de fattigaste länderna (yrkande 17). Vidare önskar partiet öka anslagen till det humanitära biståndet med 100 miljoner kronor (yrkande 24). För att stärka arbetet för mänskliga rättigheter och demokrati föreslås att en ny anslagspost under anslaget upprättas och anvisas 200 miljoner kronor (yrkande 35).

Centerpartiet anser, med hänvisning till FN:s millenniedeklaration från år 2000, att det är ett gemensamt ansvar att utrota fattigdomen i världen. I kommittémotion 2003/04:U288 (c) redovisar Centerpartiet sitt förslag till fördelning av anslagen under utgiftsområde 7 och hur förutsättningar skapas för att år 2007 nå enprocentsmålet. Förslaget innebär, vilket framgår av tabell i bilaga 2, att 101 miljoner kronor utöver regeringens förslag i propositionen anvisas på anslaget 8:1 Biståndsverksamhet under utgiftsområdet för budgetåret 2004. Samtidigt minskar partiet anslagen för Sida och Nordiska Afrikainstitutet med 40 miljoner kronor respektive 300 000 kr.

I en flerpartimotion 2003/04:U291 (m, fp, kd, c) har företrädare för fyra partier motionerat om att regeringen i nästa års budgetproposition vad gäller utgiftsområde 7 tydligt måste redovisa hur biståndet skall fördelas på olika ändamål, länder och regioner. Motionärerna anser att informationen i budgetpropositionen för budgetåret 2004 dramatiskt har minskat jämfört med tidigare och att riksdagens insyn i hur det svenska internationella utvecklings-samarbetet skall fördelas därmed har beskrivits på ett mycket negativt och allvarligt sätt. Även Kristdemokraterna framför genom motion 2003/04:U348 (kd) att regeringen väsentligt måste förbättra transparensen vad gäller fördelningen av anslagen under utgiftsområde 7. Enligt partiet är insynen i hur anslagen under utgiftsområdet kommer att utnyttjas i det närmaste obefintlig (yrkande 34).

I en enskild motion 2003/04:U219 (fp) anser motionären att det stöd som Sida årligen ger till Palestinagrupperna i Sverige borde omprövas mot bakgrund av att stödet i praktiken fungerar som ett stöd till den pro-palestinska opinionen i Sverige. Även i kommittémotion 2003/04:U325 (m) yrkande 2 argumenterar motionärerna för att Sverige har ett ansvar för att biståndsinsatser och stöd till palestinska organisationer innebär ett stöd för demokratisk utveckling och till de grupper som verkar i denna anda. Det svenska biståndet och andra insatser skall motverka hat och antisemitisk propaganda, varför

organisationer som predikar hat och våld och t.ex. glorifierar eller stöder självmordsbombningar inte skall ges svenskt bistånd.

Utskottets överväganden

Utskottet har i betänkande 2003/04:UU3 tagit ställning till regeringens proposition 2002/03:122 *Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling*. Utskottet ställer sig i betänkandet bakom målformuleringen att politiken för global utveckling skall bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Utskottet godkänner också de två perspektiv – ett rättighetsperspektiv och de fattigas perspektiv – som politiken för global utveckling skall genomsyras av. Genom betänkandet ställer sig utskottet också bakom målet för det svenska utvecklingssamarbetet. Målet för utvecklingsbiståndet skall vara att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Utskottet finner att det finns likheter mellan flera östländer och utvecklingsländer i andra världsdelar som motiverar att stödet till Central- och Östeuropa inte bör avgränsas från annat utvecklingssamarbete. Utskottet har därför i betänkande 2003/04:UU3 tillstyrkt att samarbetet med Central- och Östeuropa slås samman med det internationella utvecklingssamarbetet.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att propositionens förslag på utgiftsområde 7 Internationellt bistånd skapar goda förutsättningar för genomförandet av politiken för global utveckling och det svenska internationella utvecklingssamarbetet. Utskottet konstaterar vidare att det till grund för regeringens förslag ligger tydliga politiska prioriteringar och motiveringar som utskottet kan ställa sig bakom.

Utskottet konstaterar med gillande att regeringens förslag genomgående vägleds av rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv och att förslagen därtill vägleds av de åtta huvuddragen för utvecklingspolitiken och Sveriges utvecklingssamarbete. Enligt utskottet är det motiverat att under år 2004 prioritera områdena förbättrad samordning, globala gemensamma nyttigheter och bredare utvecklingsfinansiering inom utvecklingspolitiken. Vidare är det enligt utskottets mening positivt att regeringen inom ramen för rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv och huvuddragen för utvecklingspolitiken under budgetåret 2004 i det internationella utvecklingssamarbetet kommer att göra särskilda satsningar på hiv/aids, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, narkotikabekämpning samt konflikthantering, konfliktförebyggande och gemensam säkerhet. Den i propositionen redovisade geografiska inriktningen på Sveriges utvecklingssamarbete har utskottets stöd vad gäller ändamål, länder och regioner. Utskottet noterar dock att informationen, sett i förhållande till föregående års budgetpropositioner, har ändrat karaktär och omfattning. För den demokratiska processen och beredningen av propositionen, liksom för riksdagens möjligheter att i framtiden följa upp och utvärdera fattade beslut med anledning av budgetpropositionen, är det av vikt att in-

formationen är tillfredsställande. Utskottet förutsätter därför att regeringen, inför nästkommande års budgetpropositioner, noga överväger hur den på ett tydligt och informativt sätt kan lämna underlag om biståndets fördelning på olika ändamål, länder och regioner.

Utskottet kan vidare konstatera att det i Sverige finns en lång och stark tradition av internationell solidaritet. Folkrörelser, kyrkor och andra religiösa samfund, forskningsinstitutioner, fackliga organisationer och många olika solidaritets- och biståndsorganisationer har varit viktiga för framväxten och utvecklingen av det nuvarande svenska utvecklingssamarbetet. Under många år har de, jämte politiska partier, skapat opinion för det s.k. enprocentsmålet.

Det svenska ekonomiska bidraget och engagemanget för att bekämpa fattigdomen i världen är starkt. Utskottet vill framhålla att det svenska stödet för enprocentsmålet är väl befäst såväl i riksdagen som i den allmänna opinionen. Olika undersökningar av svenskarnas attityder till det svenska biståndet, som utskottet kunnat ta del av, bekräftar att biståndsviljan är hög och att andelen biståndspositiva har ökat sedan slutet av 1990-talet.

Utskottet anser vidare, vilket tidigare också framförts i betänkande 2002/03:UU2 (s. 13 f.), att återgången till enprocentsnivån är en viktig symbolfråga och att denna bör prioriteras. En höjning av biståndet till 1 % av BNI bör därför genomföras under mandatperioden, om det statsfinansiella läget så medger.

Utskottet vill framhålla att frivilliga organisationer gör viktiga insatser i det svenska utvecklingssamarbetet. Det s.k. projektbidraget är en av grundvalarna i samarbetet med de svenska enskilda organisationerna. Det innebär att organisationerna själva driver och genomför en verksamhet som Sida ger bidrag till. I dag förmedlas projektbidragen via 13 ramorganisationer som själva tar hand om alla ansökningar från sina underorganisationer och presenterar dessa för Sida för beslut. Denna ordning har utskottets stöd.

I enlighet med utskottets principiella ställningstagande i det ovanstående om det positiva i att opinion skapas för Sveriges internationella utvecklingssamarbete och i enlighet med att utskottet finner att regeringen i propositionen väl motiverar sina politiska prioriteringar och förslag finner utskottet inte anledning att göra något särskilt ställningstagande till Sidas stöd till Palestinagrupperna i Sverige. Utskottet vill vidare tydligt framhålla att det med den förvaltningstradition Sverige har, med självständiga myndigheter, inte ankommer på riksdagen att uttala sig i sådant förvaltningsärende som åligger regeringen, domstolar eller andra myndigheter.

Utskottet har i tidigare nämnda betänkande (2003/04:UU3) utvecklat sin mening om skuldavskrivningar. Utskottet anser att skuldbördan utgör ett utvecklingshinder i många av de fattigaste länderna. Utskottet ser därför positivt på svenskt agerande för ökade skuldnedskrivningar för dessa länder. Det är också utskottets uppfattning att Sverige på flera sätt och sedan lång tid har föregått med gott exempel vad gäller skuldlättnader för de allra fattigaste länderna. Sverige har också sedan starten 1996 varmt välkomnat det s.k. HIPC-initiativet (Heavily Indebted Poor Countries) som ett första viktigt steg

mot en lösning av skuldkrisen i de fattiga länderna. Sverige har också sedan detta initiativ startade år 1996 gjort betydande inbetalningar till Världsbankens HIPC Trust Fund. Kostnaderna för initiativets genomförande är så omfattande att insatser från Sverige och andra likasinnade givare inte räcker till för att finansiera initiativet. Därför måste även de stora länderna axla sin del av finansieringsbördan. Regeringen har därför varit drivande i arbetet med att lägga fast en finansieringsprocess för HIPC-initiativet.

Utskottet vill vidare framhålla att utgiftsområde 7 för budgetåret 2004 föreslås innehålla anslaget 8:6 Riksrevisionen: Internationella uppdrag. Riksrevisionens huvuduppgifter är att enligt lagen (2002:1022) om statlig revision bedriva årlig revision och effektivitetsrevision. Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen får myndigheten inom sitt verksamhetsområde också utföra uppdrag och tillhandahålla tjänster på det internationella området.

Konstitutionsutskottet underströk hösten 2002 i betänkande 2002/03:KU12 (s. 13 f.) vikten av att de internationella uppdragen och tjänsterna inte får en sådan omfattning att det kan finnas en risk för att Riksrevisionens huvuduppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten påverkas negativt. Konstitutionsutskottet underströk också att frågan om betalning för internationella uppdrag och tjänster och dispositionen av dessa medel inte fick en slutlig lösning. Enligt konstitutionsutskottets mening fanns anledning för riksdagen att återkomma i frågan.

Som framgår av propositionen har mot denna bakgrund ett utredningsarbete om den internationella verksamheten vid Riksrevisionen bedrivits under våren 2003 inom riksdagen. Arbetet har skett inom den av riksdagsstyrelsen inrättade särskilda beredningsdelegation som tillsattes i samband med förberedelsearbetet inför myndighetens bildande. Beredningsdelegationens bedömning var att finansieringen av samarbetsprojekten vid Riksrevisionen bör ske i form av ett särskilt biståndsanslag. Det har under utredningsarbetet också konstaterats att den föreslagna finansieringsformen kan införas utan ändring av de nuvarande bestämmelserna i lagen med instruktion för Riksrevisionen.

Utskottet noterar att riksdagsstyrelsen har yttrat sig över Riksrevisionens styrelses förslag till anslag för Riksrevisionens internationella uppdrag i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen 12 kap. 7 § och 12 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen. Utskottet har vidare av Riksrevisionen fått en föredragning om det föreslagna anslaget. Vid denna föredragning har Riksrevisionen bl.a. kunnat lämna kompletterande information om beräkningsgrunderna för anslagets storlek inför budgetåret 2004 och redogöra för planerna på hur riksdagen kan få detaljerad redovisning om hur budgeterade medel för den internationella verksamheten disponerats under verksamhetsåret 2004.

Utskottet ställer sig positivt till det föreslagna anslagets storlek och anser att verksamheten bör kunna utgöra en viktig del av det svenska förvaltningsbiståndet. Riksdagen får genom tillkomsten av ett särskilt anslag möjlighet att årligen ta ställning till omfattningen och inriktningen av denna verk-

samhet samtidigt som den ges sådana former att Riksrevisionens självständighet och oberoende inte kan sättas i fråga. Utskottet förutsätter att Riksrevisionen endast använder anslaget för uppdrag som överensstämmer med OECD/DAC:s definition av bistånd och att användningen står i överensstämmelse med målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete sådant det anges i betänkande 2003/04:UU3. Vidare förutsätter utskottet att Riksrevisionen tillser att den för uppdrag och tjänster får full finansiering inom ramen för anslaget och inte belastar myndighetens förvaltningsanslag inom utgiftsområde 2. Utskottet förutsätter också att Riksrevisionen återrapporterar till riksdagen hur myndigheten utnyttjat anslaget.

Mot denna bakgrund kan utskottet tillstyrka propositionens förslag såvitt avser anslaget 8:6 Riksrevisionen: Internationella uppdrag, under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Utskottet anser propositionens förslag rörande utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (propositionens *yrkanden 1–7*) vara väl avvägda och tillstyrker därför regeringens förslag. I konsekvens härmed menar utskottet att motionerna 2003/04:U248 (*m*) *yrkandena 4*, och 16-18, 2003/04:U288 (*c*), 2003/04:U344 (*fp*) *yrkandena 1* och 2, 2003/04:U348 (*kd*) *yrkandena 17, 24* och 33–36 samt motion 2003/04:Fi240 (*fp*) *yrkande 18* i berörd del bör avstyrkas. Vidare bör motionerna 2003/04:U219 (*fp*), 2003/04:U291 (*m, fp, kd, c*) samt 2003/04:U325 (*m*) *yrkande 2* avstyrkas. Den av utskottet företagna granskningen av regleringsbrev (se avsnittet Redogörelse för ärendet) föranleder inte något utskottets uttalande.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Redovisning i budgetpropositionen (punkt 3) (m, fp, kd, c)

av Gunilla Carlsson i Tyresö (m), Göran Lindblad (m), Ewa Björling (m), Cecilia Wigström (fp), Birgitta Ohlsson (fp), Holger Gustafsson (kd) och Agne Hansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:U291 och 2003/04:U348 yrkande 34.

Ställningstagande

Informationen i budgetpropositionen för budgetåret 2004 har dramatiskt minskat jämfört med tidigare år. Därmed har riksdagens insyn i hur det svenska utvecklingssamarbetet skall fördelas försämrats på ett mycket negativt och allvarligt sätt. Regeringen uppger t.ex. inte i årets budgetproposition några konkreta siffror för det bilaterala biståndet.

Möjligheterna att effektivt, och på ett fullgott underlag, bereda regeringens förslag beskärs härigenom på ett oacceptabelt sätt. Inte heller medborgarna får tillgång till relevant information om hur skattemedel används inom utvecklingssamarbetet. Också riksdagens uppgift att i efterhand följa upp och utvärdera riksdagens beslut försvåras högst påtagligt när informationen vid beslutstillfället är bristfällig.

Denna ordning måste med kraft ifrågasättas. Inför kommande års budgetarbete måste en ändring komma till stånd. Vår mening är att budgetpropositionen i den del som gäller biståndet redan från nästa år måste indikera hur biståndet kan fördelas på olika ändamål, länder och regioner.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Vårt förslag lämnas med anledning av motionerna 2003/04:U291 (m, fp, kd, c) och 2003/04:U348 (kd) yrkande 34.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (m)

av Gunilla Carlsson i Tyresö (m), Göran Lindblad (m) och Ewa Björling (m).

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning, skatteförändringar samt finanspolitiska ramverk – präglas av ordning och reda och skall ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Eftersom riksdagens majoritet den 19 november 2003 har beslutat om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag (bet. 2003/04:FiU1) och därmed valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

I det följande redovisar vi i korthet det moderata alternativet till politik inom utgiftsområde 7. Vår politik finns närmare utvecklad i motion 2003/04:U248.

Fattigdom går att utrota. Inget land är dömt att förbli i bottenlös fattigdom. Moderaterna vill få till stånd en verklig nystart i biståndsarbetet. Biståndssamarbetet de senaste trettio fyrtio åren har inte varit tillräckligt framgångsrikt i flera av Afrikas låginkomstländer. Alltför få snabba framsteg, och ibland t.o.m. bakslag, har kunnat konstateras trots ett mycket omfattande bistånd under lång tid. Moderaterna anser därför att det behövs en nystart för att snabbt bryta den onda cirkeln så att fattigdomsutrotningen kan påbörjas.

De senaste decennierna visar några exempel på att det är möjligt med en bred och snabb utveckling i huvuddelen av u-världen, trots tillfälliga bakslag och kriser. Ett flertal länder har gått från grav vanskötsel och djup misär till hastig utveckling på bara några år. Sverige måste fokusera på erfarenheter från länder som har lyckats med en snabb och positiv utveckling. Även en tidigare kraftigt vanstyrd ekonomi kan genom en målmedveten politikförändring få till stånd en positiv spiral bort från hunger och fattigdom till snabb ekonomisk tillväxt.

Det växer fram en klyfta inom u-världen mellan de länder som expanderar kraftigt och tar in avståndet till i-världen och de länder som stagnerar och blir fattigare. Det är främst länder i Afrika som hör till de länder som stagnerar med en fattig befolkning. Men även i enstaka länder i Latinamerika och Asien går utvecklingen i fel riktning. Moderaterna menar att det svenska statliga biståndet bör koncentreras till de länder där det mest effektivt bidrar till att utrota fattigdomen. Därför bör det svenska biståndet fokusera på Afrikas

låginkomstländer söder om Sahara. Situationen är där mest allvarlig och behovet av offentligt bistånd viktigt eftersom handel och investeringar inte är särskilt omfattande.

Enligt vår mening måste det svenska biståndet främst inriktas på akuta huvudproblem som de krig och konflikter som plågar en betydande del av Afrika och hiv/aids och andra allvarliga utbredda sjukdomar som förlamar utvecklingsansträngningarna. Sverige skall ta initiativ till en total skuldavskrivning år 2005 för högt skuldsatta låginkomstländer, varav huvuddelen finns i Afrika. En sådan skuldavskrivning skall kombineras med fyra specifika villkor: att inte acceptera ny upplåning, inte främja korruption och vanstyre, inte bidra till finansiering av anfallskrig och att de frigjorda anslagen kommer de fattiga till godo.

Omvärlden är en bidragande faktor till den snabba utvecklingen i många u-länder. Handel är avgörande för utveckling och framsteg i fattiga länder. Även utlandsinvesteringar är av stor vikt, inte minst för kunskapsöverföring. Det bör framhållas att det privata biståndet spelar en betydligt större roll än vad man tidigare har insett. Det offentliga biståndet har däremot en mer marginell betydelse för u-länderna i sin helhet. Det spelar dock större roll för de fattigaste länderna. Det är fortsatt viktigt för kunskapsöverföring, särskilt när det gäller rättsstaten, miljöfrågor och annan kunskapsöverföring som inte är direkt marknadsrelaterad.

Moderaternas förslag till biståndsbudget för år 2004 uppgår till totalt 16 031 126 000 kr (se tabell i bilaga 2 till betänkandet). I det moderata förslaget ingår en kraftfull satsning på enskilda organisationer i förhållande till regeringens förslag, särskilt i länder med korrupta regeringar. I det moderata förslaget framhålls fredsfrämjande verksamhet som en viktig del i Sveriges utvecklingsinsatser. Vårt stöd för denna verksamhet ökas med motiveringen att ekonomisk, social och kulturell utveckling förutsätter frihet, fred och säkerhet. Vidare anslås i vårt förslag medel till oberoende utvärdering och till särskilda satsningar för snabb fattigdomsutrotning i Afrika. Vi anser att regeringens förslag till sammanslagning av anslagen Samarbete med Central- och Östeuropa och Internationellt utvecklingsinsatser måste avvisas, eftersom biståndssamarbetet med utvecklingsländer skiljer sig från samarbetet med Central- och Östeuropa i flera viktiga avseenden. I konsekvens härmed föreslår vi också att riksdagen anvisar 800 miljoner kronor för budgetåret 2004 på ett särskilt anslag för samarbetet med Central- och Östeuropa.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad vi framför. Vårt förslag lämnas med anledning av motion 2003/04:U248 yrkandena 4 och 16-18.

2. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (fp)

av Cecilia Wigström (fp) och Birgitta Ohlsson (fp).

Folkpartiet har förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår. För utgifts-

område 7 Internationellt bistånd har Folkpartiet föreslagit en högre ram än regeringen och dess stödpartier. Genom riksdagens beslut den 19 november 2003 med anledning av betänkande 2003/04:FiU1, vari behandlas budgetpropositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 7, skall summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna högst uppgå till 19 856 751 kr (rskr. 2003/04:42). Anslagen inom varje utgiftsområde skall därtill fastställas genom ett särskilt riksdagsbeslut. Utrikesutskottet lägger i detta betänkande fram förslag beträffande anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7. Med anledning av Folkpartiets förslag till högre belopp för utgiftsområdet och förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområdet (se tabell i bilaga 2 till betänkandet) vill Folkpartiet lyfta fram följande.

Världssamfundet har genom de konkreta mål som antogs av FN:s särskilda millennietoppmöte i september 2000 gemensamt åtagit sig att andelen människor som lever på mindre än en dollar per dag skall halveras mellan åren 1990 och 2015. Att utrota fattigdomen är ytterst en global utmaning, men Sverige skall vara ett föredöme och gå i spetsen för en generös biståndspolitik. Sverige kan genom ett generöst bistånd utgöra ett gott föredöme för andra länder och därigenom föranleda att ytterligare resurser skapas för en rättvisare värld. Majoritetens företrädare menar i betänkandet att en återgång till enprocentsnivån är en viktig symbolfråga som bör prioriteras och anser att en höjning av biståndet till 1 % av BNI bör genomföras under mandatperioden, om det statsfinansiella läget så medger. Folkpartiet menar att regeringen snabbare än föreslaget bör återgå till enprocentsmålet i det internationella biståndet och att det bör vara återställt år 2006.

Folkpartiet är det parti som gör störst satsningar, av samtliga riksdagspartier, på utvecklingssamarbetet. Vårt förslag till budget för biståndet är 1 002 miljoner kronor högre än regeringens förslag. Vårt förslag till ökat stöd för utvecklingssamarbetet fördelar sig med 290 miljoner kronor på multilateralt utvecklingssamarbete och med 712 miljoner kronor på bilateralt utvecklingssamarbete. Särskilt stora satsningar – 500 miljoner kronor – för demokrati och mänskliga rättigheter ingår i Folkpartiets förslag och i vårt förslag till ökning av det bilaterala utvecklingssamarbetet. Vidare ökas stödet till enskilda organisationer samt stödet till ekonomiska reformer och skuldavskrivningar.

Arbetet med att förbättra situationen för utsatta barn och främja barns och kvinnors rättigheter bör prioriteras. Vi föreslår därför att FN:s barnfond, Unicef, tilldelas ytterligare 10 miljoner kronor. WFP, FN:s livsmedelsprogram, har en viktig roll att spela särskilt vid humanitära katastrofer och vårt förslag innebär att ytterligare 10 miljoner kronor anslås till detta arbete utöver regeringens förslag. Situationen för de ca tre miljoner palestinaflyktingarna inom och runt Palestina är mycket allvarlig. UNRWA, FN:s hjälporganisation för palestinaflyktingar, brottas i dag med svåra ekonomiska problem. Folkpartiet anslår därför ytterligare 10 miljoner kronor till UNRWA. Arbetet med att förebygga och undanröja orsaker till konflikter prioriteras i vårt förslag och innebär en ökning med 35 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Även UNFPA ges ett rejält påslag om 50 miljoner kronor i vårt förslag.

3. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (kd)

av Holger Gustafsson (kd).

Kristdemokraterna har förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår. För utgiftsområde 7 Internationellt bistånd har Kristdemokraterna föreslagit en högre ram än regeringen och dess stödpartier. Genom riksdagens beslut den 19 november 2003 med anledning av betänkande 2003/04:FiU1, vari behandlas budgetpropositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 7, skall summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna högst uppgå till 19 856 751 kr (rskr. 2003/04:42). Anslagen inom varje utgiftsområde skall därtill fastställas genom ett särskilt riksdagsbeslut. Utrikesutskottet lägger i detta betänkande fram förslag beträffande anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7. Med anledning av Kristdemokraternas förslag till högre belopp för utgiftsområdet och förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområdet (se tabell i bilaga 2 till betänkandet) vill Kristdemokraterna lyfta fram följande.

Den utbredda fattigdomen är oacceptabel. Jag anser att det främst är genom ekonomisk tillväxt som fattigdomen verkligen kan minskas. Behoven av utvecklingsinsatser är i dag mycket stora och därför behövs också ett kraftigt internationellt bistånd. Enligt mitt parti måste utvecklingsarbetet och den globala kampen mot fattigdomen även i fortsättningen inta en central och självklar roll i statsbudgeten.

Världssamfundet har genom de konkreta mål som antogs av FN:s särskilda millennietoppmöte i september 2000 gemensamt åtagit sig att andelen människor som lever på mindre än en dollar per dag skall halveras mellan åren 1990 och 2015. Att utrota fattigdomen är ytterst en global utmaning, men Sverige skall vara ett föredöme och gå i spetsen för en generös biståndspolitik. Sverige kan genom ett generöst bistånd utgöra ett gott föredöme för andra länder och därigenom föranleda att ytterligare resurser skapas för en rättvisare värld. Majoritetens företrädare menar i betänkandet att en återgång till enprocentsnivån är en viktig symbolfråga som bör prioriteras och anser att en höjning av biståndet till 1 % av BNI bör genomföras under mandatperioden, om det statsfinansiella läget så medger. Kristdemokraterna menar att regeringen snabbare än föreslaget bör återgå till enprocentsmålet i det internationella biståndet.

Kristdemokraterna föreslår ökade satsningar om totalt 500 miljoner kronor till biståndet. Dessutom föreslås att en kraftfull satsning på ekonomiska reformer, där skuldavskrivningar ingår, görs med ytterligare 200 miljoner kronor i syfte att Sverige skall kunna verka för att löften om radikala skuldavskrivningar införlivas till förmån för de fattigaste länderna. Kristdemokraterna önskar dessutom öka anslagen till det humanitära biståndet med 100 miljoner kronor.

För en rättvisare utveckling krävs spridning, fördjupning och respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna. För

att stärka arbetet för mänskliga rättigheter och demokrati föreslår Kristdemokraterna att särskilda medel, om totalt 200 miljoner kronor, avsätts i budgeten.

4. Anslagen för 2004 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd m.m. (punkt 1) (c)

av Agne Hansson (c).

Centerpartiet har förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår. För utgiftsområde 7 Internationellt bistånd har Centerpartiet föreslagit en högre ram än regeringen och dess stödpartier. Genom riksdagens beslut den 19 november 2003 med anledning av betänkande 2003/04:FiU1, vari behandlas budgetpropositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 7, skall summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna högst uppgå till 19 856 751 kr (rskr. 2003/04:42). Anslagen inom varje utgiftsområde skall därtill fastställas genom ett särskilt riksdagsbeslut. Utrikesutskottet lägger i detta betänkande fram förslag beträffande anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7. Med anledning av Centerpartiets förslag till högre belopp för utgiftsområdet och förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområdet (se tabell i bilaga 2 till betänkandet) vill Centerpartiet lyfta fram följande.

Världssamfundet har genom de konkreta mål som antogs av FN:s särskilda millennietoppmöte i september 2000 gemensamt åtagit sig att andelen människor som lever på mindre än en dollar per dag skall halveras mellan åren 1990 och 2015. Att utrota fattigdomen är ytterst en global utmaning, men Sverige skall vara ett föredöme och gå i spetsen för en generös biståndspolitik. Sverige kan genom ett generöst bistånd utgöra ett gott föredöme för andra länder och därigenom föranleda att ytterligare resurser skapas för en rättvisare värld. Majoritetens företrädare menar i betänkandet att en återgång till enprocentsnivån är en viktig symbolfråga som bör prioriteras och anser att en höjning av biståndet till 1 % av BNI bör genomföras under mandatperioden, om det statsfinansiella läget så medger. Centerpartiet menar att regeringen snabbare än föreslaget bör återgå till enprocentsmålet i det internationella biståndet.

Centerpartiets förslag innebär att biståndet för 2004 tillförs 101 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Samtidigt minskar partiet anslagen för Sida och Nordiska Afrikainstitutet med 40 miljoner kronor respektive 300 000 kr. Därutöver anvisar Centerpartiet sammanlagt 1,9 miljarder i miljöbistånd under utgiftsområde 20 "Allmän natur- och miljövard" varav 200 miljoner kr anvisas för budgetåret 2004. Det innebär att ungefär hälften av Centerpartiets biståndshöjning under perioden avsätts som miljöbistånd. En hållbar utveckling förutsätter att de tre dimensionerna ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ges utrymme och inte prioriteras bort av kortsiktiga ekonomiska intressen. Ekonomisk och social utveckling förutsätter hänsyn till miljön. Rent dricksvatten, sunda och säkra livsmedel är en förutsättning för vår hälsa. Det är lika viktigt för biståndsländernas människor. Bistånd är mycket mer än matpaket till fattiga. Därför är det viktigt att också satsa på miljöbistånd.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:1 utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd*:

1. att riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till 0,86 % av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst (BNI) för 2004 plus 200 miljoner kronor (avsnitt 3.1 Omfattning),
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 29 540 000 000 kronor efter 2004 (avsnitt 3.8.1 Budgetförslag, Bemyndigande om ekonomiska åtaganden),
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* ställa ut garantier som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till högst 12 580 825 000 kronor (avsnitt 3.8.1 Budgetförslag, Garantigivning),
4. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 8:5 *Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier* ställa ut garantier för finansiellt stöd till länder i Östeuropa som inklusive tidigare ställda garantier uppgår till högst 950 000 000 kronor (avsnitt 3.8.5 Regeringens överväganden),
5. att riksdagen godkänner att utnyttjade medel på reservationsanslaget 9:1 *Samarbete med Central- och Östeuropa* vid utgången av 2003 får bilda anslagssparande på ramanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* (avsnitt 3.8.1 8:1 *Biståndsverksamhet*),
6. att riksdagen för budgetåret 2004 anvisar anslagen under utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd* enligt följande uppställning:
7. att riksdagen för budgetåret 2004 anvisar anslag under utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd*, såvitt avser anslag som är avsett för Riksrevisionen (avsnitt 3.8.6 8:6 *Riksrevisionen: Internationella uppdrag*) enligt följande uppställning:

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
8:1 Biståndsverksamhet	Ramanslag	19 224 800
8:2 Stvrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	Ramanslag	558 189
8:3 Nordiska Afrikainstitutet	Ramanslag	12 231
8:4 Folke Bernadotteakademin	Ramanslag	20 531
8:5 Avsättning för förlustrisker vad avser garantier	Ramanslag	1 000
8:6 Riksrevisionen: Internationella uppdrag	Ramanslag	40 000
Summa		19 856 751

Motioner från allmänna motionstiden 2003/04

2003/04:U219 av Cecilia Wikström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att pröva stödet till politisk opinionsbildning.

2003/04:U248 av Göran Lennmarker m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige kraftigt bör stärka resurserna för fredsfrämjande insatser.
16. Riksdagen anvisar till utgiftsområde 7 anslag 8:1 Biståndsverksamhet för budgetåret 2004 16 031 126 000 kr i enlighet med vad som anförs i motionen.
17. Riksdagen avvisar regeringens förslag till utgiftsområde 7 att anslaget Samarbete med Central- och Östeuropa slås samman med anslaget Internationellt utvecklingssamarbete för budgetåret 2004.
18. Riksdagen anvisar till utgiftsområde 7 anslag 8:7 Samarbete med Central- och Östeuropa för budgetåret 2004 800 000 000 kr.

2003/04:U288 av Agne Hansson m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt uppställning:

Anslag (tkr)	Regeringens förslag	Anslagsförändring
8:1 Biståndsverksamhet	19 224 800	+101 000
8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	558 189	-40 000
8:3 Nordiska Afrikainstitutet	12 231	-300
Summa för utgiftsområdet	19 856 751	+60 700

2003/04:U291 av Ewa Björling m.fl. (m, fp, kd, c):

Riksdagen begär att regeringen i nästa års budgetproposition vad gäller utgiftsområde 7 tydligt redovisar budgetförslag på hur biståndet skall fördelas på olika ändamål, länder och regioner.

2003/04: U 325 av Gunnar Hökmark (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bistånd och stöd till organisationer som glorifierar våld och hat.

2003/04:U344 av Carl B Hamilton m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en återgång till enprocentsmålet till 2006.
2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt uppställning (miljoner kronor) (se 6. Våra ändringsförslag i förhållande till regeringens budget 2004):

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
8:1 Biståndsverksamhet	19 225	+1 002
Summa för utgiftsområdet	19 857	+1 002

2003/04:U348 av Alf Svensson m.fl. (kd):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att löften om radikala skuldavskrivningar bör införlivas till förmån för de fattigaste länderna.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka anslagen till det humanitära biståndet.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snabbare än föreslaget återgår till 1% av BNI i internationellt bistånd.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen väsentligt måste förbättra transparensen vad gäller fördelningen av anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.
35. Riksdagen beslutar om underindelningen av anslaget Bilateralt utvecklingsarbete i enlighet med vad som anförs i motionen (tabell 4).
36. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för budgetåret 2004 enligt uppställning:

Anslag Uo7 (tusental kr)	Regeringens förslag	Anslagsförändring
8:1 Biståndsverksamhet	19 224 800	+500 000
Summa för Uo7	19 856 751	+500 000

2003/04:Fi240 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

18. Riksdagen anvisar för 2004 anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan samt utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt uppställningen i tabell 12.

BILAGA 2

Tabell: Förslag till anslagsfördelning för budgetåret 2004 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Anslag		Ansl.typ	Propositionen	Moderaterna	Folkpartiet	Kristdemo- kraterna	Centerpartiet
8:1	Biståndsverksamhet	(ram)	19 224 800 ¹⁾	-3 193 674	1 002 000	500 000	101 000
8:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	(ram)	558 189 ²⁾				-40 000
8:3	Nordiska Afrikainstitutet	(ram)	12 231				-300
8:4	Folke Bernadotteakademin	(ram)	20 531				
8:5	Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier	(ram)	1 000 ³⁾				
8:6	Riksrevisionen: Internationella uppdrag ⁴⁾	(ram)	40 000				
	Östeuropa	(ram)	--	800 000	--	--	--
	Summa		19 856 751	-2 393 674	1 002 000	500 000	60 700
				(17 463 077)	(20 858 751)	(20 356 751)	(19 917 451)

Kommentar: Belopp i tkr; förslagen från (m), (fp), (kd) och (c) är angivna som differens i förhållande till propositionens förslag.

1) varav 18 580 920 tkr är bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition medan 643 880 tkr inte är det.

2) varav 522 850 tkr är bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition med 31 820 tkr inte är det.

3) ej bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition.

4) anslag avsett för Riksrevisionen. Används för uppdrag som överensstämmer med OECD/DAC:s definition av bistånd.